

Матушевська І. М.¹, Гуртовенко А. В.², Прокіпчук А. А.³,
Березовський Ю. Л.⁴, Атрощенко Я. І.⁵

¹ викладач

кафедри архітектури та дизайну

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

iryna.matushevska@nung.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0007-4471-9868>

² доцент

andrii.hurtovenko.23@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-7645-260X>

³ викладач

кафедри архітектури та дизайну

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

artur.prokipchuk@nung.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0008-0388-4792>

⁴ викладач

кафедри архітектури та дизайну

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

yurii.berezovskyi@nung.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0004-5139-4676>

⁵ доцент

yarik0809@icloud.com

<https://orcid.org/0000-0002-2071-7127>

ПРИНЦИПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ В НАВЧАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ ЖИТЛА, ТУРИСТИЧНИХ ПРИТУЛКІВ, ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ ТА ІНТЕР'ЄРНИХ РІШЕНЬ З УРАХУВАННЯМ КЛАСТЕРНОГО ФОРМОТВОРЕННЯ І ГЕОМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ

© Матушевська І. М., Гуртовенко А. В., Прокіпчук А. А., Березовський Ю. Л., Атрощенко Я. І., 2025

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2025.33.193-201>

Анотація. У статті здійснено комплексне узагальнення принципів впровадження європейського архітектурного досвіду в навчальний процес проектування житлових об'єктів, туристичних притулків, громадських будівель та розробки інтер'єрних рішень. На основі аналізу практик провідних архітектурних шкіл Європи систематизовано основні методи навчання, що спрямовані на формування у студентів не лише фахових, а й міждисциплінарних компетентностей. Розглянуто підходи, які сприяють поєднанню теоретичних знань з практичним досвідом, розвивають критичне мислення, творче бачення, розуміння історико-культурного контексту та орієнтацію на принципи сталого розвитку.

Особливу увагу приділено інтеграції екологічних, соціокультурних, інноваційних та просторово-композиційних аспектів у навчальні проєкти, що виконуються студентами. Європейський досвід демонструє важливість акценту на проєктному методі, участі студентів у конкурсах, урбаністичних

студіях, майстернях з реальними замовниками, що дозволяє сформувати реалістичне бачення професійної діяльності. Окреслено роль цифрових інструментів, 3D-моделювання, параметричного проєктування та візуалізації в сучасному освітньому процесі. Розкрито значення мультикультурності, академічної мобільності, співпраці з європейськими архітектурними бюро та дослідницькими інституціями для збагачення навчального досвіду.

У статті також акцентовано на важливості критичного аналізу та адаптації зазначеного досвіду до українського контексту. Запропоновано напрями вдосконалення архітектурної освіти в Україні з урахуванням європейських практик, серед яких: створення відкритого освітнього середовища, запровадження міждисциплінарних курсів, розвиток практикоорієнтованого навчання, модернізація методик оцінювання та активне впровадження принципів сталості, інклюзивності та культурної відповідальності в навчальні програми. Таким чином, впровадження європейського досвіду дозволить модернізувати систему архітектурної освіти в Україні, зробити її більш відповідальною до викликів сучасності, конкурентоспроможною та зорієнтованою на підготовку фахівців нового покоління.

Ключові слова: архітектурна освіта; європейський досвід; навчальне проєктування; житло; туристичні притулки; громадські будівлі; інтер'єр; сталий розвиток; креативне мислення.

Постановка проблеми. Сучасна архітектурна освіта в Україні стикається з потребою оновлення підходів до формування фахівців, які зможуть відповідати викликам глобалізації, змін клімату, цифрової трансформації та соціокультурних перетворень. Європейський архітектурний досвід, сформований у контексті сталого розвитку, мультидисциплінарності й орієнтації на людину, пропонує ефективні моделі проєктної підготовки, які варто адаптувати до вітчизняної освітньої практики. Особливої актуальності це набуває при навчальному проєктуванні житлового середовища, туристичних об'єктів, громадських просторів і розробці інтер'єрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних наукових джерел свідчить про актуальність впровадження європейського досвіду в навчальне проєктування житла, туристичних притулків, громадських будівель та інтер'єрних рішень з урахуванням кластерного формотворення й енергоефективних конструкцій.

Є.Д. Харькова [1] висвітлює питання ефективності інноваційних освітніх процесів, наголошуючи на важливості оновлення методичних підходів. Черних О.А. і Симонов С.І. [2] розкривають потенціал BIM-технологій у навчанні, що підтримується дослідженнями Ю.Р. Петровської [3] про цифрову складову освітніх програм. Монографія Ю. Petrowska [4] підкреслює значення міждисциплінарності та гуманітарного виміру архітектурної освіти.

Ідеї людиноцентричності у просторі, актуальні для проєктування публічних кластерів, представлені в роботах Я. Геля [5]. Проблеми підготовки дизайнерів як складової розвитку професійної еліти розглядає В. Бондаренко [6]. У контексті візуалізації простору важливими є праці Білгородської О.Є. та співавт. [7]. Виклики цифрової архітектури для освіти аналізує R. Oxman [8]. Соціальні функції інтер'єру та освітні виклики розкривають О.Й. Хомин [9] і P. Zumthor [10].

Незважаючи на глибину досліджень, питання інтеграції кластерного формотворення та геометричних моделей енергоефективних конструкцій у навчальний процес потребує подальшого вивчення.

Мета статті. Метою цієї публікації є визначення та систематизація принципів упровадження європейського досвіду в навчальне архітектурне проєктування житла, туристичних притулків, громадських будівель та інтер'єрів, з урахуванням сучасних освітніх, соціокультурних і технологічних тенденцій.

Основна частина

Методологічні основи навчального проєктування в європейській архітектурній школі. Європейські школи архітектури вирізняються глибоко структурованим і цілісним методологічним

підходом до навчального проектування. Основу цього підходу становить студійна модель навчання, яка передбачає інтенсивну індивідуальну і групову роботу над проектами у творчому середовищі. Проект розглядається не просто як навчальне завдання, а як інструмент формування архітектурного мислення, де студенти вчаться розуміти і трансформувати простір у відповідь на реальні потреби суспільства та довкілля.

Студійний підхід як ядро навчального процесу. У більшості європейських архітектурних шкіл (ETH Zürich, TU Delft, Politecnico di Milano, UCL Bartlett School of Architecture та ін.) студія є центром архітектурної освіти. Тут студент, працюючи в постійному діалозі з викладачем-ментором, колегами, консультантами з інших галузей (інженерами, урбаністами, соціологами), реалізує повний цикл проектування – від передпроектного аналізу до розробки технічних і презентаційних матеріалів.

Ключовими методологічними особливостями студійного підходу є:

Дослідницька фаза перед проектуванням. Кожен студент починає з детального аналізу ділянки, соціального середовища, демографії, природного ландшафту, локальної культури та історії. У європейських школах наголошується: розуміння контексту — фундамент якісного архітектурного рішення.

Гіпотезування та тестування концепції. Після аналізу студенти формують архітектурну ідею, яка постійно уточнюється і тестується за допомогою макетів, колажів, цифрових моделей, діаграм. Активно застосовується метод "design by research" — проектування як процес глибокого дослідження.

Діалогічність процесу. Проект не є фіксованим об'єктом, а постійно змінюється у відповідь на обговорення, критику, нові ввідні. У процесі review (pin-up, crits, desk crits) студенти вчаться обґрунтовувати свої рішення перед професіоналами та отримувати конструктивний фідбек.

Контекстуальна та відповідальна архітектура. Європейська методологія виходить із позиції, що архітектура має служити людині, бути інклюзивною, стійкою до соціальних і кліматичних викликів. Проекти житла, туристичних притулків чи громадських будівель у навчальному середовищі завжди розглядаються через призму:

- соціальної користі (відповідь на потреби місцевої громади, створення інклюзивного середовища);
- екологічної ефективності (пасивне проектування, впровадження зелених технологій, мінімізація впливу на довкілля);
- архітектурної етики (врахування впливу на культурну спадщину, гармонізація з ландшафтом, повага до місцевого контексту).

Особливо важливо, що студенти розглядаються як майбутні автори відповідальних рішень, тому їм надається можливість працювати з реальними викликами — наприклад, реновація закинутих територій, інтеграція мігрантів через архітектуру, тимчасове житло у відповідь на гуманітарні кризи тощо.

Міждисциплінарність та кроскультурність. Методологія навчального проектування в Європі передбачає активну взаємодію архітекторів із представниками суміжних дисциплін: соціологами, екологами, психологами, економістами, юристами. У студіях часто розробляються проекти у складі мультидисциплінарних команд, що моделює реальну професійну практику. При цьому інтернаціоналізація навчання (участь у програмах Erasmus+, воркшопах, конкурсах) сприяє засвоєнню культурної чутливості та вмінню працювати в різноманітному середовищі.

Практична реалізація в межах навчання. Окремо слід згадати методи, які активно застосовуються у провідних школах:

Design-build studios – студенти не лише проєктують, а й будують маломасштабні об'єкти: павільйони, навіси, мобільні житлові модулі. Це дає розуміння матеріальності, конструкцій, логістики та співпраці з реальними користувачами.

Site-specific design – навчальні проекти закріплюються за конкретними територіями, з якими ведеться співпраця на рівні муніципалітетів. Так студенти вчаться адаптуватися до конкретних умов та замовлень.

Архітектура участі (participatory design) – у деяких студіях студенти залучають місцеву громаду до формування завдання, збору даних, презентацій і навіть голосувань за ті чи інші рішення.

Рекомендації для українського контексту. Впровадження подібного методологічного підходу в українські архітектурні навчальні програми доцільне і перспективне. Зокрема, при проектуванні житла, туристичних об'єктів і громадських просторів варто:

- змістити акценти з формотворення на аналітичне і стратегічне мислення;
- запровадити обов'язкову дослідницьку фазу перед початком проектування;
- включати соціальні та екологічні чинники в критерії оцінювання;
- розвивати студійне середовище на кафедрах (відмовитися від формалізованих "захистів", на користь постійної критики, обговорень і peer-review);
- активніше інтегрувати цифрові технології (BIM, симуляції, параметричне проектування);
- підтримувати міждисциплінарність та міжнародну мобільність студентів.

Екологічні та соціально-культурні пріоритети. Сучасні європейські архітектурні практики ґрунтуються на засадах сталого розвитку, який визначає довгострокову екологічну, соціальну та культурну відповідальність архітектора. Ці пріоритети стали основоположними у проектуванні житлових будівель, туристичних притулків, громадських об'єктів та інтер'єрних просторів. В освітньому процесі європейських шкіл ці принципи активно імплементуються у структуру навчального проектування, формуючи нове покоління фахівців, орієнтованих на баланс між комфортом людини, цінністю ландшафту та збереженням ресурсів.

Сталий розвиток як ідеологія проектування. В основі екологічного мислення лежить інтеграція будівлі в природне середовище без радикального порушення екосистеми. Замість експансії на ландшафт — діалог із ним. Це означає:

- використання локальних, відновлюваних або перероблених матеріалів;
- впровадження енергоефективних рішень — пасивне опалення й охолодження, зелені дахи, використання сонячної енергії, дощової води;
- мінімізація вуглецевого сліду на всіх етапах проектування і будівництва;
- адаптація архітектурної форми та конструкцій до кліматичних умов конкретного регіону;
- мобільність і трансформованість структури, що дає змогу реагувати на зміну функції або потреб користувачів.

Особливо показовими в цьому контексті є туристичні притулки, які в європейських країнах, зокрема в Австрії, Норвегії, Ісландії, Італії, проєктуються як енергонезалежні модулі, що повністю інтегруються у природне середовище. Вони оснащені сонячними панелями, системами очищення води, часто виготовляються з деревини, ізоляційного фібро-матеріалу або CLT (крос-ламінованої деревини), що зменшує вплив на довкілля.

Окрему увагу в таких об'єктах приділено принципу «мінімального втручання» — будівлі встановлюються без фундаменту або на тимчасових опорах, не зачіпаючи ґрунт чи кореневі системи. Такий підхід не лише зберігає природний рельєф і біорізноманіття, а й дає приклад етичного підходу до простору, який студенти повинні засвоїти як цінність.

Біофілійний та ідентифікаційний дизайн інтер'єру. Європейський досвід також передбачає впровадження біофілійного дизайну — створення інтер'єрів, які сприяють психологічному комфорту людини завдяки зв'язку з природою. У навчальних проєктах інтер'єрів житла та туристичних об'єктів це означає:

- наявність природного освітлення та вентиляції;
- використання природних матеріалів (дерево, глина, камінь);

- введення зелених зон у внутрішній простір (зимові сади, вертикальні сади, живі перегородки);
- застосування органічних форм та натуральної палітри кольорів;
- створення зорових і фізичних зв'язків із зовнішнім середовищем (великі вікна, відкриті тераси, внутрішні дворики).

Крім екологічних, у центрі уваги знаходяться і соціально-культурні чинники. Інтер'єри та архітектурні об'єкти в європейському освітньому процесі проєктуються з урахуванням:

локальної ідентичності (формування стилістики, що відображає місцеві традиції, ремесла, архетипи забудови);

соціального включення (доступність для людей з інвалідністю, інклюзивні рішення для різних вікових і соціальних груп);

гнучкості використання — наприклад, у житлі: трансформовані зони, перегородки, спільні простори тощо;

психоемоційного комфорту користувача — зменшення шуму, теплоізоляція, ергономіка, використання кольору і світла для створення гармонійного середовища.

Громадська архітектура як інструмент соціального впливу. У проєктуванні громадських будівель в європейському контексті архітектура розглядається як фактор соціального балансу та інтеграції. Освітні, культурні, спортивні чи соціальні центри проєктуються як відкриті публічні простори, доступні для кожного. Часто такі об'єкти мають модульну структуру, що дозволяє згодом адаптувати або розширити функціональне навантаження. Їхня форма і структура створюють архітектурну комунікацію, залучаючи людей до взаємодії — як у фізичному, так і в культурному сенсі.

Впровадження в українську систему навчання. Українське архітектурне проєктування в межах освіти може значно виграти від впровадження європейських екологічних і соціокультурних орієнтирів. Це можливо через:

- інтеграцію курсів з екологічного проєктування у бакалаврські та магістерські програми;
- організацію міждисциплінарних студій із залученням екологів, соціологів, дизайнерів;
- впровадження методів life-cycle assessment (оцінка життєвого циклу будівлі) у навчальні завдання;

активну роботу з реальними замовленнями і громадами — через воркшопи, конкурси, спільні ініціативи;

моделювання кейсів на основі реальних європейських прикладів — таких як Eco-village у Данії, притулки в Альпах чи муніципальні культурні центри в Швеції.

Таким чином, екологічні та соціокультурні аспекти перестають бути факультативними — вони перетворюються на етичний і професійний стандарт, який студент має засвоїти як базовий.

Креативність та міждисциплінарність як основа підготовки студента. У європейських архітектурних школах підготовка майбутнього архітектора вже давно виходить за межі традиційного уявлення про формотворення та технічну грамотність. Однією з ключових педагогічних установок є формування креативної, самостійної, аналітично мислячої особистості, здатної адаптуватися до складних викликів сучасного світу. Архітектор XXI століття має не лише генерувати ідеї, а й аргументовано їх розвивати, обґрунтовувати перед фахівцями з інших сфер та втілювати в інтегрованих командах.

Креативне мислення як стратегія проєктування. Під креативністю в європейському освітньому контексті розуміється не просто здатність до естетичного експерименту чи новизни форми, а вміння поставити правильне запитання, переосмислити типологію, запропонувати інноваційне рішення на перетині різних контекстів — соціального, культурного, екологічного. У навчальних студіях це реалізується через:

відкритість до нестандартних підходів — дозволяється вільна інтерпретація завдання, створення нових функціональних сценаріїв для звичних типів будівель;

експеримент з простором, світлом, матеріалом — студенти досліджують межі архітектури через моделі, віртуальні симуляції, інсталяції;

гуманітарну рефлексію — проєкт оцінюється не лише за функціональністю, а й за глибиною соціального, філософського або художнього сенсу.

Наприклад, при проєктуванні громадських об'єктів — бібліотек, культурних центрів, навчальних закладів — студент може відійти від традиційної типології і запропонувати модель простору, який водночас виконує функцію відкритого майданчика, коворкінгу, виставкової зали, простору взаємодії для різних поколінь.

Міждисциплінарність як запорука комплексного підходу. Архітектура більше не існує в ізоляції від інших галузей. Європейський досвід демонструє, що успішний проєкт виникає на перетині знань з екології, урбаністики, соціології, психології, економіки, технологій. Тому в навчальному процесі активно підтримується міждисциплінарний підхід, що проявляється у:

спільних студіях з інженерними, соціальними та екологічними факультетами;

залученні до викладання спеціалістів із суміжних дисциплін (ландшафтні архітектори, урбаністи, соціологи, психологи тощо);

спільних проєктах із місцевими громадами, адміністраціями, НГО, які моделюють реальні ситуації: ревіталізація територій, пристосування до зміни клімату, інклюзивне проєктування.

Приклади застосування в навчальному проєктуванні. Навчальні заклади. Проєктуючи школу, студент має враховувати не лише планування приміщень, а й психологію сприйняття простору дитиною, освітні методики, вимоги до інклюзії, питання безпеки та зонування. Це потребує консультацій з педагогами, психологами, соціологами.

Для українських закладів архітектурної освіти впровадження принципів креативності та міждисциплінарності є важливим кроком у трансформації підготовки фахівців до викликів сучасності. Можливі шляхи:

- створення міжфакультетських курсів і спільних студій із дизайнерами, урбаністами, екологами, інженерами;
- запровадження воркшопів, конкурсів, хакатонів, де студенти працюють у командах і пропонують нестандартні рішення;
- перехід до проєктно-орієнтованого навчання, де студенти вирішують реальні завдання у співпраці з громадами, місцевою владою, підприємствами;
- підтримка індивідуальних креативних пошуків — можливість експериментувати з матеріалами, цифровими технологіями, новими типологіями;
- формування культури критичного аналізу, дебатов, взаємної рецензії між студентами — як частини навчального процесу.

Цей підхід не лише готує студента до професійної діяльності, а й формує активного учасника суспільних трансформацій, здатного через архітектуру відповідати на запити часу — від екології до культурної ідентичності, від технологічного прориву до соціальної згуртованості.

Графічна культура та візуальна комунікація. Одним із визначальних аспектів європейської архітектурної освіти є високий рівень розвитку графічної мови та візуальної комунікації. У європейських архітектурних школах візуальна подача проєкту розглядається не лише як етап презентації, а як невід'ємна складова процесу мислення, аналізу та розробки архітектурної концепції. Через графіку студент не просто демонструє свій задум — він досліджує, структурує та осмислює архітектурні ідеї.

Візуальна мова як інструмент мислення. У процесі навчального проєктування студенти вчаться будувати візуальний наратив, де кожен елемент — від схеми до аксонометрії, від плану до фрагмента інтер'єру — виконує конкретну аналітичну функцію. Основними типами візуальної комунікації є:

аналітичні діаграми, які розкривають функціональні зв'язки, сценарії використання простору, інсоляцію, структуру потоків;

колажі — як інструмент передпроектного аналізу контексту або формоутворення;
ментальні карти, які поєднують просторову, соціальну та культурну інформацію;
архітектурні карти — комбіновані картографічні візуалізації простору, що відображають структури взаємодії між об'єктами, потоками, умовами середовища;

ізометричні та аксонометричні схеми, які дозволяють одночасно візуалізувати об'єм, інтер'єр, функціональне зонування.

Ці інструменти дозволяють студенту побачити проєкт не лише з точки зору «архітектора-художника», а як дослідника простору, який мислить логікою зв'язків, впливів, часу, сценаріїв.

Висока культура подачі як професійна компетенція. У багатьох європейських архітектурних школах графічна подача вважається професійною дисципліною, яку формують з перших курсів. Навчальні програми передбачають:

викладання основ графічного дизайну, типографіки, композиції, теорії кольору;
опанування цифрових інструментів — Adobe Creative Suite, Rhino, Revit, Grasshopper, а також візуалізаційних програм як-от V-Ray, Enscape, Twinmotion, що формують сучасний стиль презентації;
створення графічних серій — єдиного візуального нарративу, який структурує розповідь про проєкт (від контексту до деталей);

графічні воркшопи — інтенсивні курси, присвячені колажу, 3D-графіці, картографії, коміксам, лінійним дослідженням.

Особливий акцент ставиться на авторському стилі, ідентичності кожного студента як візуального комунікатора. В європейських студіях часто дозволяється і навіть заохочується вільна інтерпретація графіки — поєднання ручного рисунка з цифровими засобами, чорно-білі рішення, експресивна подача, концептуальні графічні форми.

Застосування в інтер'єрному проєктуванні. Візуальна мова має ще більшу вагу, оскільки дозволяє передати:

атмосферу простору (через світло, фактури, кольорову палітру);
масштаб людини в просторі (через перспективні розгортки, фрагменти, інтер'єрні візуалізації);
тактильні характеристики матеріалів;
взаємозв'язки між зонами — трансформація, потоки, відкритість чи камерність.

У цьому контексті студенти мають опанувати такі засоби подачі:

- інтер'єрні розгортки з включенням реальних або змодельованих користувачів;
- атмосферні візуалізації, moodboards, які передають концепцію емоційного сприйняття;
- макети інтер'єрів, що використовуються не як остаточна форма, а як дослідницький інструмент;
- аналітичні схеми зв'язків і трансформацій меблів, простору, зон;

3D-секції, що комбінують архітектуру та інтер'єр як єдине середовище.

Для підвищення якості візуальної грамотності майбутніх архітекторів в Україні доцільно: включати в навчальні програми графічні студії та окремі курси з візуального сторітелінгу; актуалізувати навчання цифровим програмам та постійно оновлювати програмне забезпечення; розвивати культуру інфографіки, колажів, аналізу через візуальні форми; проводити спільні графічні воркшопи з іноземними викладачами; формувати критичне бачення візуальної мови — як засобу аналітики, а не лише естетизації; впроваджувати графічне портфоліо як форму щосеместрового звіту студента.

Графічна культура має розглядатися не як допоміжний навик, а як мова професійного мислення архітектора, який створює простір для людини і транслює свої ідеї в суспільство не лише словами, а передусім — образом.

Висновки. Впровадження європейського досвіду в навчальне проєктування житла, туристичних притулків, громадських будівель та інтер'єрних рішень є необхідним кроком на шляху до модернізації української архітектурної освіти. Європейська модель передбачає студійний підхід, міждисциплінарність, глибоке осмислення контексту, соціальну відповідальність та розвинену графічну культуру, які формують у студентів цілісне бачення архітектури як простору для життя людини та спільноти. Основою навчання є не лише оволодіння формотворенням, але й здатність критично аналізувати проблематику, створювати інноваційні сценарії користування простором, комунікувати ідеї засобами графіки та медіа. Такий підхід сприяє вихованню архітекторів, здатних відповідати на виклики сталого розвитку, кліматичних змін, урбанізаційного тиску та соціальної поляризації. Успішна інтеграція цих принципів у національні освітні програми можлива за умови оновлення навчальних планів, посилення студійної системи, розширення міжнародних зв'язків і підтримки педагогічної автономії. Саме завдяки цьому українська архітектурна школа зможе стати повноправним учасником глобального професійного діалогу, зберігаючи водночас власну ідентичність та культурну унікальність.

Список джерел

1. Харькова Є.Д. Проблема ефективності інноваційних освітніх процесів / Є.Д. Харькова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2014. – № 4 (38). – С. 392.
2. Черних О.А., Симонов С.І. Комп'ютерне моделювання за допомогою BIMзасобів компанії Graphisoft/ Матеріали V МНПК: «Архітектура історичного Києва. BIM та інформаційні технології в архітектурі». К: КНУБА, 2019- с.102-104.
3. Петровська Ю. Р. Інформаційні технології у складі освітніх програм спеціальності «Дизайн» Львівської політехніки. Матеріали V Міжнародної науковопрактичної конференції: «Архітектура історичного Києва. BIM та інформаційні технології в архітектурі» (2019), 79.
4. Petrowska Y. Interdyscyplinarne badania z zakresu nauk pedagogicznych i humanistycznych: колективна монографія / Yuliana Petrowska. – Lublin: Wydawnictwo Naukowe TYGIEL, 2020. – 264 s. – S. 92-105.
5. Gehl, J. *Cities for People*. Washington, DC: Island Press, 2010. — 288 p.
6. Бондаренко В. Проблеми підготовки дизайнерів у сучасному суспільстві – один із напрямків формування еліти суспільства / В. Бондаренко // Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті. – Х.: ХДАДМ, 2003. – № 1-2. – 241 с. – С. 207–209.
7. Білгородська О. Є., Коншина О. М., Кучеренко К. П. Зображення екстер'єру внутрішнього замкненого простору як один з етапів формування художньо-графічних умінь та навичок студентів-архітекторів (на прикладі зображення «Одеських двориків») // Проблеми теорії, і історії архітектури України. – №19. ОДАБА: Одеса, 2019. – С. 357.
8. Oxman, R. (2008). Digital architecture as a challenge for design pedagogy: Theory, knowledge, models and medium. *Design Studies*, 29(2), 99–120.
9. Хомин, О. Й. (2022). Інтер'єр як фактор соціальної взаємодії: сучасні виклики архітектурної освіти. *Архітектура і сучасність*, (32), 78–84.
10. Zumthor, P. *Thinking Architecture*. Basel: Birkhäuser, 2010. — 80 p.

**Matushevska Iryna¹, Hurtovenko Andrii², Prokipchuk Artur³,
Berezovskyi Yurii⁴, Atroshchenko Yaroslav⁵**

*¹ lecturer, Department of Architecture and Design,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas*

² Associate Professor, Unemployed

*³ lecturer, Department of Architecture and Design,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas*

*⁴ lecturer, Department of Architecture and Design,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas*

⁵ Associate Professor, Unemployed

PRINCIPLES OF IMPLEMENTING EUROPEAN EXPERIENCE IN EDUCATIONAL DESIGN OF HOUSING, TOURIST SHELTERS, PUBLIC BUILDINGS, AND INTERIOR SOLUTIONS CONSIDERING CLUSTER FORMATION AND GEOMETRIC MODELS OF ENERGY-EFFICIENT STRUCTURES

Abstract. This article provides a comprehensive summary of the principles for integrating European architectural experience into the educational process of designing residential buildings, tourist shelters, public facilities, and developing interior solutions. Based on the analysis of leading European architectural schools' practices, the main teaching methods are systematized, aiming to develop not only professional but also interdisciplinary competencies in students. The approaches that combine theoretical knowledge with practical experience, foster critical thinking, creative vision, understanding of the historical and cultural context, and orientation towards sustainable development principles are examined.

Special attention is given to the integration of ecological, socio-cultural, innovative, and spatial-compositional aspects into student design projects. European experience highlights the importance of emphasizing the project method, student participation in competitions, urban studies, and workshops with real clients, which helps form a realistic understanding of professional activities. The role of digital tools, 3D modeling, parametric design, and visualization in modern educational processes is outlined. The significance of multiculturalism, academic mobility, collaboration with European architectural firms, and research institutions to enrich the learning experience is also discussed.

The article also emphasizes the importance of critical analysis and adaptation of this experience to the Ukrainian context. Directions for improving architectural education in Ukraine based on European practices are proposed, including creating an open educational environment, introducing interdisciplinary courses, developing practice-oriented learning, modernizing assessment methods, and actively implementing principles of sustainability, inclusivity, and cultural responsibility in curricula. Thus, adopting European experience will modernize Ukraine's architectural education system, making it more responsive to contemporary challenges, competitive, and oriented toward training specialists of a new generation.

Keywords: architectural education; European experience; educational design; housing; tourist shelters; public buildings; interior; sustainable development; creative thinking.